

Paarma Lund Kreutzmann
Inatsisartunut ilaasortaq
Inuit Ataqatigiit

Apeqquummut 061_2025_§ 37 akissuteqaat

20-06-2025
Suliap normua- 2025 - 12298.
Allagaatip suussusaa: 25435049

Postboks 1160

Tlf: 34 50 00

Fax: 34 55 05

3900 Nuuk

Email: pn@nanog.gl

www.naalakkersuisut.gl

1. Illoqarfinni 1600-t inorlugit innuttaqartuni nakorsat nal. 16.00-p 08.00-llu akornanni pigaartuusarnerata peerneqarsimaneranik aalajangertoqarsimanera ilumoortuua?

Akissut:

Naalakkersuisut suli matumunnga aalajangiinikuunngimmata, Peqqinnissaqarfimmit oqaaseqartitsisoqarpoq, tassanilu uppersarneraqarpoq, peqqissaavinni 1.600-t inorlugit innuttaqarfiusuni inoqarfiit ilanngullugit nakorsatut atorfiit pigaartuunissamut pisussaaffiliinani atorfinitsitsiffiusarput, tamatumani suliffimmi pissutsit nakorsanut pitsanngorsarniarlugit taamaasillunilu peqqissaavinnut taakkununga nakorsanik atorfinitsitsinissamut periarfissat annertusarniarlugit.

Peqqissaaviit qitiusutut suliassaraat peqqissutsip siuarsarnissaa, nappaatit nappaatinullu assingusut pinaveersaartinnissaat kiisalu inuit nappaatillit nappaatinullu assingusunik nappaatillit misissornissaat. Taamaattumik Peqqinnissaqarfiup sulissutigaa sumiiffimmi eqqortumi aamma piffissami eqqortumi sullissineq tamanna tunniutissallugu, napparsimasumut, Peqqinnissaqarfimmut aamma inuiaqatigiinnut iluaqutaasumik. Pinasuartumik aamma pilersaarutaasumik katsorsartinnermut atatillugu napparsimasunik unitsitsineq Peqqinnissaqarfimmi qitiusumik napparsimavinni aamma Dronning Ingridip Napparsimmavissuani pisarput.

Napparsimmavimmi sullissineq sioqqullugu aamma kingornatigut, peqqinnissaq innuttaasumut sapinngisamik qaninnerpaaq inissisimasoo pillugu Peqqissaaviit peqqinnissamut sullissinerit isumagisarpai.

Innuttaasut peqqinnissaat qulakkeerniarlugu, nalinginnaasumik suliffiup iluani nal. 8-mit nal. 16-imut, peqqissaaviit nakorsiartarfimmi ullormut nakorsamut aamma peqqissaasumut nakorsiartitsinerit neqeroorutigai, tassani nalinginnaasumik nakorsiartitsineq annertuumik inissisimavoq, minnerunngitsumik inuiaqatigiinni utoqqaliartortuni, ass.

- Anigorsinnaanngisamik nappaatilinnut aamma napparsimasunut, uninngasuunngitsunut, kisiannili namminneq angerlarsimaffimmi

imaluunniit paaqqinniffimmi sulí paaqqutaritittunut aamma nakorsartittunut misissuinerit.

- Piginnaanngorsaaneq, paaqqutarinninnermi aamma katsorsaanneri, aammali piginnaanngorsaanneri ataqatigiissaarinnermut aamma innuttaasunut ataqatigiissitsinnermik pilersitsinissamut atatillugu.
- Utoqqaat illuannut, tassani aqqissuussamik peqqissaanneri misissuineq ass. innuttaasut utoqqaanerusut uninnginnissaannik pinaveersaartitseqataasinnaasoq aamma ulluinnarni inuunerup pitsaassusaanik qaaffaasinnaasoq.

Pinasuartumik sullissineq ulluunerani aamma piffissami pigaarfiusumi oqarasuaatikkut siunnersuinikkut, telemedicin atorlugu siunnersuinikkut imaluunniit peqqinnissaqarfiup immikkoortunut takkunnikkut ingerlasinnaavoq, tamatumani nalilerneqarpat napparsimasoq takuneqassasoq. Siunnersuineq nakorsamit imaluunniit peqqinnissaqarfimmi sulisumit allamit tunniunneqarsinnaavoq. Pinasuartumik ikiorneqarnissaq pisariaqartinneqalerpat, innuttaasut taamaattumik Peqqinnissaqarfiup normuinut sulí saaffiginnissinnaapput.

Ukiuni kingullerni Nuuk aamma illoqarfiit qitiusumik napparsimavillit avataanni nakorsanik atorfinitsitsiniarneq ataavartumik aamma annertusiartortumik ajornartorsiutigineqarpoq. Pingaartumik peqqissaavinni, nakorsamik ataasiinnarmik atorfeqarfiusuni, atorfinitsitsiniarneq annertuumik unammillernartuuvoq. Nakorsaq kipiuitsumik pigaartuusarpoq – tamannalu suliffimmi pissutsit tunngavigalugit unammillernartuuvoq. Pigaartuusarnermi oqimaarsartarneq pissutigalugu, nakorsat paarlattaasut amerlanerpaatigut piffissani sapaatit akunnerini 3 – 6-ini taamaallaat paarlattaanissartik kissaatigikkajuttarpat.

Nakorsat immikkut ilisimasallit inuusunnerusut, aalajangersimasumik atorfinnut taakkununga aalajangersimasumik pigaartuunissamut pissusaaffeqartunut atorfinitsinniarnissaat ajornarsimavoq. Tamatuma nassataaa ukiuni kingullerni sumiiffiit soorlu Narsaq aamma Nanortalik piffissani sivisuuni nakorsaqarsimanngillat.

Anguniarneqarpoq, peqqissaavinni annerusuni nakorsanik inuttaliineq peqqissaavinni pineqartuni atajuarneq qulakkeerniarlugu aalajangersimasumik atorfinitsitsinikkut imaluunniit minnerpaamik qaammatini pingasunik sivisussusilimmik paarlattaasut atorfinitsitsinnermik pisarnissaat.

Tamanna periarfissaanngippat, nakorsaqartitsineq peqqissaavinnut eqqorneqartunut qitiusumik napparsimavimmit aalajangersimasumik paarlakaajaalluni aqqiinnikkut pissaaq.

Qaqortumi Qitiusumik napparsimavik aamma piffissat ilaanni nakorsanik immikkut ilisimasalinnik atorfinitsitsiniarnermik unammilligassaqartarpoq,

tamanna isumaqarsimavoq qitiusumik napparsimaviup Narsami aamma Nanortalimmi nakorsaqartitsinissamut ikiuutaanissamut periarfissaqarsimannginneranik.

Piffissami sivilisunerusumi Peqqinnissaqarfik Kujataa aalajangersimasumik nakorsanut pisortaqanngilaq, peqqissaasunullu pisortaq kisimiilluni aqutsisuusimavoq. Taamaasilluni pisariaqarsimavoq, qitiusumik napparsimavimmut ilaatigut oqilisaanissaq aamma tapersersuinissaq qulakkeernissai, kiisalu Narsami aamma Nanortalimmi nakorsamik sullinneqarnissamut telemedicin atorlugu aaqqiissutinik pilersitsineq.

A. Akissut aappiuppat, taamatut aalajangernermut suna tunngaviua, aalajangernerlu peqqissutsimik suliaqarnermik, aaqqiissuussaanikkut aningaasaqarnermillunniit toqqammaveqarpa?

Akissut:

Atorfinnik aalajangersimasumik pigaartuunissamut pisussaaffeqanngitsunik inuttassarsiorneq, nakorsanik aalajangersimasumik atorfeqartussanik imaluunniit sapaatit akunnerinit 4-6-init sivilisunerusunit atorfeqartussanik pilersaarinierneq. Aaqqiissummut tassunga isumassarsiorfiuvoq, inoqarfinnut minnerni minnerpaanilu nakorsat pigaartuusut telemedicin atorlugu atorneqareermata.

Aaqqiissummik taassuminnga Peqqinnissaqarfiup sulissutigaa pijuartitsisumik peqqissaanermik neqeroorneq, tassani neqeroorutit innuttaasumut qanissammata, nikerarsinnaallutik tikikkuminartuullutillu. Nakorsanik ujartuinerimi, atorfiit pigaartuunissamut pisussaaffiliinngitsut pilerinernerulerput.

Tamatuma saniatigut ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq, nunap immikkoortuini peqqinnissaqarfiup sullissineranut pitsanngorsaanissamut politikikkut aningaasaliissutit amerlineqarnikuunerat, taamaattumillu sipaarniarnermik anguniagaqartoqarsimanngilaq.

B. Oqartussaq sorleq tassunga aalajangiiva? Oqartussat, suliamik ingerlatsisut kattuffiillunniit sorliit taamatut aalajangernermut akuuppat?

Akissut:

Piffissamik suliffiusussamik aaqqiissuussineq sulisitsisup suliaassaraa. Peqqinnissaqarfimmi nunap immikkoortuini aamma sumiiffinni aqutsisut suliaassaraat suliaassat aaqqiissuutissallugit. Pisortaqatigiit Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi suliaassat suliarineqarnerannut ataatsimut akisussaasuupput.

C. Akissut aappiuppat, piffinni kalluarneqartuni innuttaasunut, kommunalbestyrelsenut/kommuninut kiisalu peqqinnissaqarfimmi sulisunut sammititamik oqaloqatiginnittoqarpa nalunaaruteqartoqarpaluunniit?

Akissut:

Peqqinnissaqarfimmi nunap immikkoortuini aamma sumiiffinni aqutsisut aamma Peqqinnissaqarfimmi pisortaqtigiit sulisunik, najukkami innuttaasunik imaluunniit susassaqtunik allanik peqataatitsinissamut inissaqartitsiuaannarput, aqutsisut ilungersunartunik aalajangiisussanngoraangata sulianut tunngatillugu naliliinerit, maanna sulisussarsiornikkut unammilligassat aamma attassinisaaq pillugit ilisimasat aamma/imaluunniit eqqarsaatit paasisaqarfiullutillu nalitusarmata.

2. Apeqqut 1-mut akissutit eqqortuuppata, peqqinnissaqarfiup qanoq annertutigisumik sipaarnissaa naatsorsorneqarsimava, naatsorsukkamilu aalajangernerup soraartoqarnera sulisunilluunniit, nakorsaannaanngitsunik tigumminngissinnaannginneq tunngavigalugu taartaagallartunik amerlanerusunik atorfinitsitsisoqariataarsinnaanerani aarlerinaat eqqumaffigineqarsimava?

Akissut:

Peqqinnissaqarfik nunap immikkoortuini ataasiakkaani peqqinnissaqarfimmi aningaasaatit pitsaanerpaamik sullissinissamut, pisariaqartinneqartut malillugit neqeroorutit naleqqussarnissaanut akisussaaffeqarpoq. Siullermik sulisussarsiornermut aamma sulisunik attassinissamut aammalu innuttaasunut peqqinnissaqarfimmi sullissinermi pitsanngorsaanissamut tunngavoq. Taamaattumillu Peqqinnissaqarfimmut sipaarniuteqarnissamut periusissaanngilaq, kisianni peqqinnissaqarfimmi isumalluutit oqimaaqatigiissaarnerusumik aamma pisariaqartitsinermut tunnganerusumik periarfissanik imaqqarpoq.

Politikkikkut aqutsisut innuttaasunut inatsisinik pioreersunik ilisimatinneqartarnissaat Naalakkersuisut pingaartippaat, aammalu nunarsuup ilarujussuani peqqinnissaqarfimmi sulisunik sulisussarsiorneq unammillernartoqartoq ilisimatitsissutigeqqikkusullugu, nunatsinni aamma taamaappoq, taamaattumillu Naalakkersuisut naalakkersuisoqatigiinnissamut isumaqatigiissut malillugu sulisunut, innuttaasunut aamma napparsimasunut atukkat pitsanngorsarneqarnissaat siunertarlugu suliniutinik arlalinnik saqqummiussaqqarput. Tulliullugu ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq, Naalakkersuisut maanna Inatsisartuni partiinut Peqqinnisaaq pillugu Isumaqaatigiissutip annertusarneqarnissaanut isumaqatiginninniarnernut nutaanut aggersaanikuupput, tassani partiit pitsanngorsaanissamut iliuusissanut kissaateqarsinnaapput.

Saniatigut ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq, peqqinnissaqarfinni aningaasaqarneq annertuumik ilungersunartorsiorfiusoq, (tapiliussatut aningaasaliissutit sioqqullugit) 2024-mi katillugu 40 mio. kr.-inik atuineruffiulluni – 2025-milu minnerpaamik 30 mio. kr.-inik atuineruffiussasoq naatsorsuutigineqarluni.

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi aningaasaqarneq ataatsimut isigalugu allannguiffiuallaarsinnaanngilaq. Aningaasatigut sinaakkutit Aningaasanut Inatsimmiittut malinneqarnissaannut Peqqinnissaqarfik pisussaaffeqarfik, matumanilu ataavartumik ingerlatsinermi naleqqussaasoqartariaqarpoq. Taamaammat aningaasatigut aamma sulisoqarnikkut isumalluutit tamakkiisumik atornerqarnissaat qulakkeerniarlugu suliaqartoqarpoq, taamaalilluni innuttaasut aningaasaatigineqartut sapinngisamik peqqinnissaqarfimmi sullinneqarnermut pissarsiaqarfigissammatigut.

A. Akissut aappiuppat, Naalakkersuisut aalajangerneq tamanna pillugu qanoq innuttaasunut nalunaarpat?

Naalakkersuisut piffissamik suliffiusussamik aaqqissuussinermit akuliunneq ajorput.

Nakorsat piffissani suliffigisaannik aamma atugaannik allanngortitsinermit Naalakkersuisut ilaangillat. Sulisut atugaannut aamma piffissanut suliffigisaannut akisussaaffik sulisitsisumiinneranik pissuteqarpoq, tassa Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfik akisussaasuvoq. Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfik sullivinni avatangiisit pillugit inatsisit aamma isumaqatigiissutit iluanni iliuuseqarnissamut pisussaaffeqarpoq. Sulinerup aaqqissuunneqarneranut aaqqissuussinermit allannguinerit taamaattumik ulluinnarni ingerlatsinermit aamma aqutsisut pisinnaatitaaffeqarnerannut ilaavoq, sulisitsisutut akisussaanermit inatsisitigut suliatigullu pisussaaffiit ataqqillugit. Illuanik Naalakkersuisut ataatsimut isigalugu sulisoqarnikkut inissisimaffik paasiniaaffigisarpaat. Naak Peqqinnissaqarfik sulisussarsiornermik aalajangersimasumik suliaqaraluartoq, piffissami sivisuumi aningaasaqarnikkut aamma sullivimmi avatangiisinut tunngasunik unammilligassanik sulii nalaataqartoqartarpoq, taamaattumik peqqinnissaqarfiup isumalluutit tamakkiisumik atorluarneqarnissaat malillugu aaqqissuussisariaqarpoq – aningaasaqarnikkut aamma sulisoqarnikkut tunngasut ilanngullugit, aammalu qarasaasiakkut nakorsiartitsisarnerit annertusiartorneranni.

**B. Akissut naamiuppat, taamatut aalajangernissaq maanna
isumaliutigineqarpa imaluunniit taamaaliornissamut sukumiisumik
pilersaaruteqartoqarpa?**

Akissut:

Attuumassuteqanngilaq, aalajangiineq pimmat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Anna Wangenheim